

B”H

Likkutei Sichos Source Sheet

Volume 19 | Devarim | Sicha 3

(1) פרשתינו א', י"א

יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יוֹסֵף עֲלֵיכֶם כַּכֶּם אֶלֶף פְּעָמִים וַיְבָרֶךְ אֶתְכֶם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם:

May the Lord God of your forefathers add to you a thousandfold as many as you are, and may He bless you, as He spoke concerning you!

(2) רש"י

יוסף עליכם ככם אלף פעמים: מהו שוב ויברך אתכם כאשר דבר לכם, אלא אמרו לו משה אתה נותן קצבה לברכתינו, כבר הבטיח הקב"ה את אברהם (בראשית יג, טז) אשר אם יוכל איש למנות וגו', אמר להם זו משלי היא, אבל הוא יברך אתכם כאשר דבר לכם:

May... add to you a thousandfold as many as you are: What is [the purpose of] repeating further [in the verse]: "And He will bless you, as He has spoken concerning you?" They [the Israelites] said to him, "Moses, you are limiting our blessings [i.e., our numbers being multiplied only a thousandfold]. The Holy One, blessed is He, already promised to Abraham (Gen. 13:16), 'so that if a man will be able to count [the dust of the earth, so will your seed be counted]!" [Moses] replied to them: "This [blessing of a thousandfold] is mine, but He will bless you as He spoke concerning you!" (Sifrei)

(3) ספרי

ה' אלהי אבותיכם יוסיף עליכם ככם אלף פעמים - אמרו לו: רבינו משה, אי איפשי לנו שתברכנו. הקב"ה הבטיח את אברהם אבינו, אמר (בראשית כו) והרבתי את זרעך ככוכבי השמים, (בראשית יג) ושמתי את זרעך כעפר הארץ, ואתה נותן קצבה לברכותינו? משל למלך שהיו לו נכסים הרבה, והיה לו בן קטן, והיה צריך לצאת למדינת הים. אמר אם אני מניח את נכסי ביד בני - הוא עומד ומבזבז אותם! אלא הריני ממנה אפוטרופא עד שיגדל. משהגדיל הבן ההוא, אמר לו לאפוטרופא: תן לי הכסף וזהב שהניח לי אבא בידך! עמד ונתן לו משלו, כדי פרנסתו. אמר לו: כל מה שנתתי לך - לא נתתי לך אלא משלי. אבל מה שהניח לך אביך - הרי הוא שמור לך! כך אמר להם משה לישראל: ה' אלהיכם יוסיף עליכם ככם אלף פעמים - זו משלי יש לכם. ויברך אתכם כאשר דבר לכם - כחול ימים וכצמחי אדמה, וכדגי הים וככוכבי השמים לרוב:

(Devarim 1:11) "May the L-rd, the G-d of your fathers, add to you, such as you, a thousand times!" They said to him: Our teacher, Moses, we do not want you to bless us. The Holy One Blessed be He promised Abraham our father (Bereshith 22:17) "... and multiply, will I multiply your seed as the stars of the heavens, and I will make your seed like the sand on the seashore" — and you set a limit to our blessing! He answered: This is my (blessing). An analogy: A king had many possessions and a young son, and he (the king) had to go abroad. He said: If I leave my possessions in the hand of my son, he will squander them. So saying, he appointed a caretaker (for his possessions) until his son would grow up and he (the caretaker) gave him (his son) enough of his own for his sustenance — whereupon the son cried: Is this all the silver and gold that my father has left me? And the caretaker: Everything I have given you is mine. What your father left for you is in keeping for you. Thus did Moses say to Israel: "May the L-rd, the G-d of your fathers, add to you, such as you, a thousand times." This is my (blessing to you). As far as yours is concerned, (Ibid.)_ "and may He bless you as He spoke to you" — as the sand of the seas, and the dust of the earth, and as the fish of the ocean, and as the stars of the heavens, in abundance.

(4 דברים רבה פ"א, י"ג

ויברך אתכם, אמר רבי לוי למה הדבר דומה, למלך שאמר לשר הצבא שילך לחלק ללגיונותיו מליטרא ליטרא של זהב, הלך ונתן להם מממשה חמשה זהובים ומעשרה זהובים. אמרו לו המלך אמר לך שתתן לנו מליטרא ליטרא של זהב, ונתת לנו מממשה חמשה זהובים, אמר להן משלי הן כשיבוא המלך הוא יתן לכם משלו. כך אמרו לו ישראל רבנו משה הקדוש ברוך הוא לא נתן קצבה לברכותינו ואתה אמרת אלף פעמים, אמר להם מה שברכתי אתכם משלי ברכתי, כשיבוא הקדוש ברוך הוא יברך אתכם כאשר דבר לכם.

דבר אחר, ה' אלהיכם הרבה אתכם וגו', למה ברח אותם כפוכבים, מה הפוכבים הללו מעלות על גבי מעלות, כך הן ישראל מעלות על גבי מעלות. מה הפוכבים הללו אין להם לא חקר ולא מנין, כך ישראל אין להם לא חקר ולא מנין. מה הפוכבים שליטים מסוף העולם ועד סופו, כך ישראל. אמר לפניו רבונו של עולם למה לא משלת את בניך בחמה ובלבנה שהם גדולים מפוכבים, אמר לו הקדוש ברוך הוא, חייך חמה ולבנה יש להם בוששה לעתיד לבוא, מנין, דכתיב (ישעיה כד, כג): וחפרה הלבנה ובושה החמה וגו', אכל הפוכבים אין להם בוששה לעולם, מנין, שכן כתיב (יואל ב, כז): וידעתם כי בקרב ישראל אני ואני ה' אלהיכם ואין עוד ולא יבשו עמי לעולם.

ב

(5 גור אריה על רש"י דברים א', י"א

זו משלי וכו'. ואם תאמר, והלא עדיין קשה, והלא בכלל ברכות הקדוש ברוך הוא – ברכת משה. ויש לתרץ, כי ברכת הקדוש ברוך הוא, היה למשה רבינו עליו השלום ספק, אם הם ראויים להם עתה או אינם ראויים להם עתה, שמא אינם צדיקים, ולפיכך אמר – ברכתי הם ראויים בודאי, שיש להן קצבה:

6) בבא קמא ע"ד, א'

דיש בכלל מאתים מנה

The reason their testimony would have determined the ruling is that one hundred dinars is subsumed within two hundred, i.e., testimony concerning a large sum includes testimony concerning a smaller sum.

ג

7) דרך מצותיך נ"ז, א'

ומאחר שהוא מקובץ מחלקים הרי נמנע שיהי' בלי מוגבל בפועל, ור"ל שתאמר שכבר הי' זמן בלי גבול, והיינו שהי' חלקיים גבוליים נקבצים הרבה מאד עד שהי' מזה בלי גבול והוא דבר נמנע כי מן הגבול לא יתהווה הבבע"ג אפי' אם תקבץ חלקים ברבוי היותר מופלג הכל יהי' גבול מאחר שכל חלק הוא גבולי

ד

8) וירא כ"ב, י"ז

כִּי־בָרַךְ אֲבָרְכֶךָ וְהִרְבָּה אַרְבֵּה אֶת־זַרְעֶךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחֹל אֲשֶׁר עַל־שֵׁפֶת הַיָּם וַיִּרַשׁ זַרְעֶךָ אֶת שְׁעַר אֲיִבּוֹ:

That I will surely bless you, and I will greatly multiply your seed as the stars of the heavens and as the sand that is on the seashore, and your descendants will inherit the cities of their enemies.

9) וישלח ל"ב, י"ג

וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ וְשָׂמֵתִי אֶת־זַרְעֶךָ כְּחֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִסְפָּר מֵרֵב:

And You said, 'I will surely do good with you, and I will make your seed [as numerous] as the sand of the sea, which cannot be counted because of multitude.'

10) מקץ מ"א, מ"ט

וַיִּצְבֹּר יוֹסֵף בָּר כְּחֹל הַיָּם הַרְבֵּה מְאֹד עַד כִּי־חָדַל לִסְפֹּר כִּי־אֵין מִסְפָּר:

And Joseph gathered grain like the sand of the sea, in great abundance, until [one] stopped counting, because there was no number.

11) רש"י

עד כי חדל לספור: עד כי חדל לו הסופר לספור, והרי זה מקרא קצר:

until [one] stopped counting: Until the one who counted stopped counting. This is an elliptical verse. [The subject of חָדַל is missing.]

ה

(12 פסחים צ"ד, א'

אמר רבא: שיתא אלפי פרסי הוי עלמא, וסומכא דרקיעא אלפא פרסי. חדא גמרא, וחדא סברא.

The discussion above pertaining to the distance that an average person can walk in a day is based on the assumption that he walks five *mil* between dawn and sunrise. The Gemara brings support for this assumption. Rava said: The size of the world is six thousand parasangs, and the thickness of the firmament is one thousand parasangs. One of these measurements with regard to the size of the world is a tradition, and one of the measurements is based upon Rava's own reasoning.

(13 רש"י ויצא כ"ח, י"ג

שכב עליה. קפל הקב"ה כל ארץ ישראל תחתיו, רמז לו שתהא נוחה לכבש לבניו כד' אמות שזה מקומו של אדם (חולין שם):

Upon which you are lying: (Chullin ad loc.) The Holy One, blessed be He, folded the entire Land of Israel under him. He hinted to him that it would be as easily conquered by his children (as four cubits, which represent the area a person takes up [when lying down]). [From Chullin 91b]

(14 גיטין נ"ז, א'

אמר עולא לדידי חזי לי ההוא אתרא ואפילו שיתין ריבואותא קני לא מחזיק אמר ליה ההוא מינא לרבי חנינא שקורי משקריתו אמר ליה ארץ צבי כתיב בה מה צבי זה אין עורו מחזיק את בשרו אף ארץ ישראל בזמן שישבין עליה רוחא ובזמן שאין יושבין עליה גמרא

Ulla said: I myself saw that place, and it could not hold even six hundred thousand reeds, all the more so that number of people. A certain heretic said to Rabbi Hanina: You lie with your exorbitant exaggerations. Rabbi Hanina said to him: With regard to Eretz Yisrael it is written: Land of the deer (see Jeremiah 3:19). Just as the skin of a deer cannot hold its flesh, for after the animal is skinned, its hide shrinks, so too, with regard to Eretz Yisrael, when it is settled, it expands, but when it is not settled, it contracts. This explains how a place that is so small today could have been so highly populated prior to the Temple's destruction.

ו

(15 בראשית י"ג, ט"ז

ושמתי את-זרעך כעפר הארץ אשר | אם-יוכל איש למנות את-עפר הארץ גם-זרעך ימנה:

And I will make your seed like the dust of the earth, so that if a man will be able to count the dust of the earth, so will your seed be counted.

16 רש"י

אשר אם יוכל איש: כשם שאי אפשר לעפר להמנות, כך זרעך לא ימנה:

That if a man will be able: Just as it is impossible for the dust to be counted, so will your seed not be counted

ח

17 שער הפסוקים ולא תעשה להאריז"ל על פרשתינו א', י"א

ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם:

כבר ידעת מ"ש חז"ל, כי אמרו לו ישראל, קצבה אתה נותן בברכותיך וכו'. א"ל, ע"כ משלי, מכאן ואילך, ויברך אתכם כאשר דבר לכם. והענין הוא, כי מש"ה בגימטריא א"ל שד"י, ובהיותם מליאים כזה, אל"ף למ"ד, שי"ן דל"ת יו"ד, עם הכולל, יעלו בגימטריא אלף, והיא האל"ף של בינה, כי שם הם שני שמות הנזכר, בסוד אלף בית אלף בינה. והנה כחו של משה היה עד אימא, ולכן ברכם באלף פעמים. וז"ש להם, ע"כ משלי, מכאן ואילך ויברך אתכם מבחי' אבא עילאה:

ט

18 אגרת הקודש סימן כ"ו

וכמ"ש האריז"ל דדוקא בדורות אלו האחרונים מותר ומצוה לגלות זאת החכמה ולא בדורות הראשונים

Thus R. Isaac Luria, of blessed memory, wrote that it is only in these latter generations that it is permitted and a duty to reveal this science, but not so in the earlier generations.

19 תיקוני זהר, תיקון ו' בסופו

אדהכי הא אליהו קא נחית מעילא, בכמה חז"ל דנשמתין, וכמה מלאכי סוחרניה, ושכינתא עלאה עטרה על כלהו, קתר בריש כל צדיק, בההוא זמנא קלא אתער באילנא דלעילא בנגונא, וכמה עופין דנשמתין שרין תמן בענפוי, הדא הוא דכתיב (דניאל ד ח) רבה אילנא ותקיף וכו', ויימא הכי, רבי רבי אנת הוא אילנא דרבה ותקיף באורייתא, בענפין דילה דאינון אברין קדישין, כמה עופין שרין תמן, דנשמתין קדישין כגונא דלעילא, דאתמר ביה (שם ט) ובענפוהי ידורן צפרי שמיא, וכמה בני נשא לתתא יתפרנסון מהאי חבורא דילה, כד יתגלי לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא, ובגיניה (ויקרא כה י) וקראתם דרור בארץ וגומר.

20 הושע ב', א'

והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל-חי:

And the number of the children of Israel shall be as the sand of the sea, which shall neither be measured nor counted; and it shall come to pass that, instead of saying to them, "You are not My people," it shall be said to them, "The children of the living God."
